

## KOMMENTERET HØRINGSNOTAT

### OVER

**Enhed**

Valgenheden

**Sagsbehandler**

Emilie Stæhr  
Hansen

**Koordineret med****Sagsnr.**

2014 - 19781

**Doknr.**

456203

**Dato**

26-04-2017

**Forslag til lov om ændring af lov om private bidrag til politiske partier og offentliggørelse af politiske partiers regnskaber og lov om økonomisk støtte til politiske partier m.v.**

**(Øget åbenhed om den private økonomiske støtte til politiske partier m.v.)**

#### 1. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslaget blev den 3. marts 2017 sendt i høring hos:

Advokatrådet, Akademikerne, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Dansk Ungdoms Fællesråd (DUF), Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Danske Seniorer, Danske Ældreråd, Datatilsynet, De opstillingsberettigede partier til folketingsvalg og Europa-Parlamentsvalg og partistøtteberettigede partier (Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Venstre, Enhedslisten, Liberal Alliance, Alternativet, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Det Konservative Folkeparti, Nye Borgerlige, Folkebevægelsen mod EU, Kristendemokraterne), Den Danske Dommerforening, DESA Dansk Erhvervssammenslutning, Det Centrale Handicapråd, Forbrugerrådet Tænk, Forhandlingsfællesskabet, Formandens Departement i Grønlands Selvstyre, FSR – danske revisorer, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF), Heilsu- og Innlendismálaráðið (Sundheds- og Indenrigsministeriet på Færøerne), Institut for Menneskerettigheder, KL, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Landsorganisationen i Danmark (LO), Lokallisterne i Danmark, Netværket af Ungdomsråd (NAU), Rigsombudsmanden i Grønland, Rigsombudsmanden på Færøerne, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Rigsrevisionen, Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet, Statsadvokaten i København, Statsadvokaten i Viborg, Transparency International Danmark, Vestre Landsret, Ældre Sagen og Østre Landsret.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har modtaget svar fra:

Akademikerne, Dansk Arbejdsgiverforening, Danske Regioner, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Forbrugerrådet Tænk, Forhandlingsfællesskabet, Formandens Departement i Grønlands Selvstyre, Institut for Menneskerettigheder, KL, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Rigsrevisionen, Transparency International Danmark, Vestre Landsret og Østre Landsret.

Nedenfor er gengivet de væsentligste punkter i de modtagne høringssvar.

#### 2. Høringssvarene



Akademikerne, Dansk Arbejdsgiverforening, Den Danske Dommerforening, Forbrugerrådet Tænk, Forhandlingsfællesskabet, Institut for Menneskerettigheder, KL, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Vestre Landsret og Østre Landsret har ingen bemærkninger eller har ikke ønsket at udtale sig om lovforslaget.

Danske Regioner, Datatilsynet, Formandens Departement i Grønlands Selvstyre, Rigsrevisionen og Transparency International Danmark har afgivet bemærkninger til lovforslaget.

## 2.1. Anonyme tilskud

**Transparency International Danmark** har i sit høringssvar anført, at organisationen anser anonyme bidrag for særdeles problematiske, bl.a. fordi de giver mulighed for at omgå beløbsgrænsen på 20.000 kr. Når man ikke kan identificere donoren, kan man heller ikke sammenlægge flere mindre bidrag fra samme donor for at vurdere, om det samlede beløb overstiger beløbsgrænsen.

Det anføres desuden, at Partistøtteudvalget i en kronik i Berlingske den 25. marts 2015 anbefaler, at reglerne vedrørende anonyme bidrag bør strammes i forhold til Partistøtteudvalgets anbefalinger i betænkningen. Det anføres videre, at kronikken desværre ikke omtales i kommentarerne til lovforslaget, og at Transparency International Danmark håber, at man vil følge Partistøtteudvalgets anbefalinger.

Det anføres videre, at anonyme bidrag kan medføre, at enkelte personer i et parti ved, hvem støtten kommer fra, mens alle andre er uvidende herom.

Transparency International Danmark foreslår på denne baggrund, at der enten indføres forbud mod anonyme bidrag eller at der skal ske modregning af den samlede størrelse af modtagne anonyme tilskud i den offentlige partistøtte.

Endelig anfører Transparency International Danmark, at organisationen finder det tankevækkende, at det i lovforslaget indikeres, at partierne måske godt alligevel kan finde ud af, hvem der skjuler sig bag en anonym donor, således at pågældende kan få for store bidrag tilbage fra statskassen.

### *Økonomi- og Indenrigsministeriets bemærkninger:*

Økonomi- og Indenrigsministeriet skal bemærke, at kronikken fra Partistøtteudvalgets medlemmer den 25. marts 2015 er omtalt i afsnit 2.2 i bemærkningerne til lovforslaget. Partistøtteudvalgets medlemmer rådede i kronikken til, at et forbud mod private tilskud skulle indgå i de politiske drøftelser om ændringer i partistøttesystemet. Det bemærkes, at et forbud mod anonyme tilskud er indgået i de politiske drøftelser, og at et forbud mod anonyme tilskud over beløbsgrænsen netop er en del af den indgåede aftale mellem regeringen og Socialdemokratiet, der udmøntes ved bl.a. dette lovforslag.

Transparency International Danmark anfører, at anonyme bidrag kan medføre, at enkelte personer i et parti ved, hvem støtten kommer fra, mens alle andre er uvidende herom. Hertil bemærker Økonomi- og Indenrigsministeriet, at et anonymt tilskud til partier, herunder regionale og kommunale kandidatlistes, defineres på følgende måde i de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 2:

*”Det er efter det foreslåede stk. 1 [i § 2 a] kun tilskud, der ydes anonymt, som omfattes af forbuddet. Ved anonyme tilskud forstås i den forbindelse tilskud, hvor det politiske parti, herunder den regionale eller kommunale kandidatliste, reelt ikke er bekendt med tilskudsyderens identitet. Der er således tale om situationer, hvor tilskudsyderen ikke har givet sig til kende i forbindelse med donationen, og hvor det*



*politiske parti, herunder den regionale eller kommunale kandidatliste, heller ikke på anden måde efterfølgende er blevet bekendt med identiteten på tilskudsyderen.”*

For så vidt angår Transparency International Danmarks forslag om, at der enten indføres forbud mod anonyme bidrag, eller at der skal ske modregning af den samlede størrelse af modtagne anonyme tilskud i den offentlige partistøtte, bemærkes, at dette falder uden for den politiske aftale, der er indgået mellem regeringen og Socialdemokratiet, og som udmøntes ved lovforslaget. Ved indførelsen af en pligt i lovforslaget for de politiske partier til at returnere henholdsvis overføre til en konto hos Økonomi- og Indenrigsministeriet anonyme tilskud sikres, at partiet ikke får økonomisk gevinst af de modtagne anonyme tilskud.

Transparency International Danmark finder det tankevækkende, at det i lovforslaget indikeres, at partierne måske godt alligevel kan finde ud af, hvem der skjuler sig bag en anonym tilskudsyder således, at pågældende kan få store tilskud tilbage fra statskassen. Hertil bemærkes, at det vil være den anonyme tilskudsyder, der – hvis den pågældende giver sig til kende indtil seks måneder efter, at tilskuddet er overført – kan få overført de anonyme tilskud, der af partiet, herunder den regionale eller kommunale kandidatliste, er overført til en konto hos Økonomi- og Indenrigsministeriet, jf. den foreslåede bestemmelse i partiregnskabslovens § 2 a, stk. 3. Det er alene i de tilfælde, hvor det ikke er muligt for partiet at returnere det anonyme tilskud til tilskudsyderen, at partiet, herunder den regionale eller kommunale kandidatliste, skal overføre beløbet til en konto hos Økonomi- og Indenrigsministeriet. Det bemærkes videre, at det i langt de fleste tilfælde formentlig ikke vil være muligt for partierne, herunder de regionale og kommunale kandidatlistes, at returnere tilskuddet til den anonyme tilskudsyder, da man ikke kender identiteten på tilskudsyderen. Økonomi- og Indenrigsministeriet kan dog ikke udelukke, at det i visse tilfælde vil være muligt at returnere det anonyme tilskud til tilskudsyderen. Hvis tilskuddet f.eks. er modtaget via en bankoverførsel, vil partiet muligvis kunne få hjælp af banken til at tilbageføre beløbet til den konto, som beløbet er modtaget fra. Det bemærkes i øvrigt, at hvis partiet, herunder den regionale eller kommunale kandidatliste, er eller efterfølgende bliver bekendt med identiteten på tilskudsyderen, er tilskuddet ikke anonymt og dermed ikke omfattet af forbuddet mod anonyme tilskud over beløbsgrænsen. Tilskuddet vil derimod være omfattet af den indberetningspligt, der gælder i forhold til private tilskud over beløbsgrænsen.

*Høringssvaret fra Transparency International Danmark har ikke givet Økonomi- og Indenrigsministeriet anledning til at foretage ændringer i lovforslaget. Det bemærkes dog, at Økonomi- og Indenrigsministeriet i de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 2, har indsat eksempler på, hvornår det eventuelt vil være muligt, samt hvornår det ikke vil være muligt for partiet, herunder den regionale og kommunale kandidatliste, at returnere tilskuddet til den anonyme tilskudsyder.*

## **2.2. Revision af regnskaber fra partiernes landsorganisationer**

**Rigsrevisionen** har ikke har nogen overordnede bemærkninger til lovforslagets bestemmelser om statslig økonomistyring, regnskab og revision. Rigsrevisionen har dog bemærket, at revisorer ikke *godkender* et regnskab, således som det anføres i lovudkastets § 1, nr. 5, men *reviderer* et regnskab.

*Økonomi- og Indenrigsministeriets bemærkninger:*

*Økonomi- og Indenrigsministeriet har på baggrund af høringssvaret fra Rigsrevisionen ændret terminologien ”godkendes af en revisor” til ”revideres af en revisor” i lovforslaget.*

## **2.3. Regionernes opgaver**



**Danske Regioner** bemærker, at det ser ud til, at regionerne pålægges nye administrative opgaver med henholdsvis at modtage erklæringer og offentliggøre disse, hvilket fremgår af de foreslåede regler vedrørende begrænsninger i adgangen til at modtage anonyme tilskud i lovforslaget § 1, nr. 2, og reglerne om øget åbenhed om private tilskud i lovforslagets § 2, nr. 7. Danske Regioner ønsker det gerne præciseret, såfremt der af de foreslåede regler herudover måtte følge opgaver og ansvar for regionerne.

*Økonomi- og Indenrigsministeriets bemærkninger:*

Det er korrekt, at også regionerne med lovforslaget pålægges nye administrative opgaver. Med lovforslaget indføres en offentliggørelsesordning for erklæringerne vedrørende private og anonyme tilskud, der skal håndteres af regionsrådene. Der henvises til lovforslagets § 2, nr. 7 (§ 10 b, stk. 7).

Derudover indføres med lovforslaget skærpede indberetningskrav for bl.a. de regionale kandidatlistor, hvorfor regionsrådene fremover vil modtage flere erklæringer og oplysninger fra regionale kandidatlistor, herunder oplysninger om kandidater, der har været opstillet til folketingsvalg, regionsrådsvalg og eventuelt tillige kommunalbestyrelsesvalg. Der henvises til lovforslagets § 2, nr. 5, 6 og 7.

Som anført i lovforslagets bemærkninger indebærer lovforslaget dermed ubetydelige administrative konsekvenser for regionerne, som ikke giver anledning til at regulere regionernes bloktilskud.

Økonomi- og Indenrigsministeriet vil desuden efter ikrafttrædelsen af lovforslaget skriftligt orientere regionsrådene og kommunalbestyrelserne om de nye og ændrede opgaver som følge af lovforslaget.

*Høringssvaret fra Danske Regioner giver på den baggrund ikke anledning til at foretage ændringer i lovforslaget. Det bemærkes dog, at Økonomi- og Indenrigsministeriet i lovforslaget har udbygget afsnittet om de økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige.*

#### **2.4. Lovforslagets territoriale gyldighed**

Bureau for Inatsisartut (det grønlandske selvstyreparlaments administration) har på vegne af **Formandens Departement i Grønlands Selvstyre** afgivet høringssvar. Bureau for Inatsisartut har i høringssvaret overvejet, hvorvidt det ville være hensigtsmæssigt at lade de bestemmelser, der i lovforslagets § 4, stk. 2, ved kongelig anordning vil kunne sættes i kraft for Grønland, i stedet gælde direkte for Grønland. De bestemmelser, der ved kongelig anordning kan sættes i kraft for Grønland, er lovforslagets § 2, nr. 1, 2, 3, 9 og 10. Bureau for Inatsisartut finder det hensigtsmæssigt, at lovforslagets § 2, nr. 1, gælder direkte for Grønland. Med lovforslagets § 2, nr. 1, foreslås indsat en officiel populærtitel "partistøtteloven" til loven.

*Økonomi- og Indenrigsministeriets bemærkninger:*

Økonomi- og Indenrigsministeriet vil umiddelbart efter lovens ikrafttræden overveje, om alle eller enkelte af bestemmelserne § 2, nr. 1, 2, 3, 9 og 10, ved kongelig anordning skal sættes i kraft for Grønland samt for Færøerne. Ministeriet vil inddrage høringssvaret fra Formandens Departement i Grønlands Selvstyre i disse overvejelser og vil i forbindelse med udfærdigelsen af den kongelige anordning inddrage Færøernes Landsstyre og Grønlands Selvstyre.

*Høringssvaret fra Formandens Departement i Grønlands Selvstyre giver på den baggrund ikke anledning til at foretage ændringer i lovforslaget.*



## 2.5. Persondataloven

**Datatilsynet** har afgivet hørings svar telefonisk og i denne forbindelse oplyst, at Datatilsynet ikke tidligere har forholdt sig til partistøttelovgivningen. Lovforslaget indeholder bl.a. bestemmelser om offentliggørelse af navn og adresse på private bidragsydere, der har ydet bidrag over beløbsgrænsen til kommunale og regionale kandidatlistor og enkeltkandidater, der er følsomme personoplysninger. Det er på denne baggrund ønskeligt, at lovforslaget forholder sig til persondataloven. Datatilsynet bemærker, at det umiddelbart er Datatilsynets opfattelse, at behandlingen vil falde inden for rammerne af persondataloven.

*Økonomi- og Indenrigsministeriets bemærkninger:*

Med lovforslaget skal navn og adresse på private tilskudsydere, der har ydet tilskud over beløbsgrænsen til kommunale og regionale kandidatlistor og enkeltkandidater, fremover offentliggøres. Med lovforslaget vil der således ske behandling af følsomme personoplysninger, da oplysninger om navn og adresse på personer, der har ydet tilskud til regionale og kommunale kandidatlistor og enkeltkandidater, er oplysninger om den pågældendes politiske overbevisning, der er beskyttet efter persondatalovens § 7.

*Økonomi- og Indenrigsministeriet har på baggrund af hørings svaret fra Datatilsynet i lovforslaget forholdt sig til persondataloven. Økonomi- og Indenrigsministeriet har foretaget en vurdering af, om offentliggørelse af navn og adresse på tilskudsydere, der har ydet private tilskud til kandidatlistor og enkeltkandidater, kan ske inden for rammerne af persondataloven. Det er på denne baggrund Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse, at offentliggørelse af navn og adresse på tilskudsydere, der har ydet private tilskud til kandidatlistor og enkeltkandidater, vil falde inden for rammerne af persondatalovens § 7, stk. 2, nr. 4, samt de generelle behandlingsbetingelser i § 5.*

*Økonomi- og Indenrigsministeriet har derudover foretaget en vurdering af, om offentliggørelse af navn og adresse på tilskudsydere, der har ydet private tilskud til kandidatlistor og enkeltkandidater kan ske inden for rammerne af Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 679 af 27. april 2016 (databeskyttelsesforordningen), der skal anvendes fra den 25. maj 2018. Det er Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse, at offentliggørelse af de nævnte oplysninger også kan ske inden for rammerne af databeskyttelsesforordningen, da forordningens artikel 9 om behandling af følsomme oplysninger indeholder tilsvarende bestemmelser for videreførelse af gældende ret som efter databeskyttelsesdirektivet.*

## 2.6. Lovtekniske bemærkninger

**Danske Regioner** har i sit hørings svar foreslået, at den generelle bestemmelse om pristalsregulering, der med lovforslagets § 2, nr. 9, foreslås indsat som en ny bestemmelse i § 11 e i partistøtteloven, ikke placeres som en delmængde af partistøttelovens § 11, da §§ 11-11 d vedrører støtte fra kommunen.

*Økonomi- og Indenrigsministeriets bemærkninger:*

For at der ikke skal opstå tvivl om rækkevidden af bestemmelsen, der med lovforslagets § 2, nr. 9, foreslås indsat i partistøttelovens § 11 e, har Økonomi- og Indenrigsministeriet imødekommet forslaget fra Danske Regioner. Økonomi- og Indenrigsministeriet bemærker i denne sammenhæng, at den foreslåede bestemmelse i § 11 e i øvrigt placeres mere hensigtsmæssigt efter partistøttelovens § 12, da § 12 relaterer sig til §§ 8-11 d, der regulerer støtte fra regionen henholdsvis kommunen.



*Økonomi- og Indenrigsministeriet har på baggrund af høringsvaret fra Danske Regioner valgt at placere den foreslåede bestemmelse vedrørende regulering af beløb i en ny bestemmelse i partistøtteleovens § 12 a.*

## **2.7. Øvrige bemærkninger**

**Transparency International Danmark** er i sit hørings svar fremkommet med en række forhold, som organisationen ønsker ændret i lovforslaget.

Transparency International Danmark oplyser, at organisationen støtter tanken om, at de landsdækkende partier pålægges regnskabspligt i alle led, men at man bør konsolidere samtlige niveauer, herunder enkeltkandidater for så vidt angår modtaget privat og offentlig støtte.

Transparency International Danmark anbefaler, at der gives oplysning om den samlede størrelse af et bidrag, såfremt bidraget overstiger beløbsgrænsen.

Derudover anbefaler Transparency International Danmark, at der sker en præcisering af de skattemæssige regler om fradrag for donationer til et politisk parti.

Ydermere anbefaler Transparency International Danmark, at der indføres begrænsninger i, hvilke juridiske personer der kan yde partistøtte, og hvor meget de kan yde. Transparency International Danmark anfører, at denne anbefaling er i overensstemmelse med GRECO's anbefalinger. Det er videre Transparency International Danmarks opfattelse, at bidrag fra udenlandske bidragsydere ikke passer med et nationalt demokrati, og at disse bør undgås eller begrænses. Transparency International Danmark anfører, at GRECO anbefaler, at man forbyder, begrænser eller regulerer dette.

Transparency International Danmark anfører, at Rigsrevisionen bør have mulighed for ved begrænsede stikprøver at foretage revision i partiregnskaberne på alle niveauer.

Endelig anfører Transparency International Danmark, at der bør indføres rimelige og afskrækkende sanktioner for overtrædelse af partistøttelevgivningen.

### *Økonomi- og Indenrigsministeriets bemærkninger:*

For så vidt angår anbefalingerne fra Transparency International Danmark vedrørende regnskabspligt på alle niveauer, oplysningspligt om størrelsen af et privat tilskud, begrænsninger i, hvem der kan yde tilskud samt indførelse af rimelige og afskrækkende sanktioner, skal Økonomi- og Indenrigsministeriet bemærke, at disse anbefalinger falder uden for den politiske aftale, der er indgået mellem regeringen og Socialdemokratiet, og som udmøntes ved lovforslaget. Den indgåede aftale er udtryk for en afvejning af på den ene side hensynet til mere åbenhed og på den anden side hensynet til ikke at give partierne unødige administrative byrder.

Transparency International Danmark anfører, at anbefalingerne om, at der skal indføres begrænsninger i adgangen til, hvem der kan yde tilskud, er i overensstemmelse med GRECO's anbefalinger. Hertil skal Økonomi- og Indenrigsministeriet bemærke, at disse anbefalinger ikke indgår i rapporten, der blev udarbejdet af GRECO den 2. juli 2009 om de danske regler om gennemsigtighed inden for området for partistøtte og aflæggelse af partiregnskaber. I rapporten er beskrevet de danske regler om offentlig støtte til politiske partier i partistøtteleven og reglerne om gennemsigtighed og åbenhed i partiregnskabsloven. Det fremgår af rapporten, at disse to regelsæt gradvist er blevet forbedret med henblik på at sikre mere åbenhed omkring partistøtte. GRECO peger dog i rapporten på områder, hvor indsatsen i de kommende år kan forbedres. GRECO fremkom på denne baggrund i rapporten med i alt ni anbefalinger til Danmark vedrørende partistøtte. Anbefalingerne, der er anført af Transparency International Danmark, om at der skal indføres begrænsninger i adgangen til, hvem der kan yde



tilskud, er ikke blandt de ni anbefalinger, der er rettet mod Danmark. De ni anbefalinger fra GRECO er beskrevet i afsnit 2.1 i bemærkningerne til lovforslaget.

For så vidt angår anbefalingen om, at de skattemæssige regler om fradrag for donationer til et politisk parti præciseres, bemærkes, at dette hører under Skatteministeriets ressort.

For så vidt angår Transparency International Danmarks bemærkning om, at Rigsrevisionen bør have mulighed for ved begrænsede stikprøver at foretage revision i parti-regnskaberne på alle niveauer, henvises til partistøttelovens § 7 c. Det følger af partistøttelovens § 7 c, at rigsrevisor direkte fra en modtager af tilskud efter partistøttelovens § 2, dvs. partier og kandidater uden for partierne, der har deltaget i det senest afholdte folketingsvalg, kan kræve forelagt til gennemgang regnskabsmateriale vedrørende det ydede tilskud efter partistøttelovens § 2, som efter rigsrevisors skøn er af betydning for gennemgangen af, om betingelserne for tilskud efter partistøtteloven er opfyldt, og om tilskuddet er anvendt i overensstemmelse med denne lov.

*Høringssvaret fra Transparency International Danmark har ikke givet Økonomi- og Indenrigsministeriet anledning til at foretage ændringer i lovforslaget.*